

MOR ÇATI KADIN SIĞINAĞI VAKFI CİNSEL TACİZ VE ŞİDDETİ ÖNLEMENE YÖNELİK POLİTİKA BELGESİ

AMAÇ VE HEDEFLER

Bu Politika Belgesi, cinsiyete dayalı ayrımcılık ve şiddetten arındırılmış bir gönüllülük ortamı yaratmaya yönelik ilkeleri belirleyerek önleme, destek ve güçlendirme; başvuru sahibinin talebi halinde etkin soruşturma ve yaptırım mekanizmalarını oluşturacak sürece hâkim olması gereken politikayı ortaya koymayı amaçlar.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, kadına yönelik şiddetin her türünü önlemeye ve mücadeleye yönelik çalışmalar yapar ve politika üretir. Bununla beraber cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği veya bir başka temelde ayrımcılığa ya da bir başka nedene dayanan her türlü cinsel taciz ve saldırıdan arınmış bir gönüllülük ve çalışma ortamının yaratılmasını, cinsel taciz ve saldırı konularında Mor Çatı çalışan ve gönüllülerini bilgilendirmeyi, cinsel taciz ve saldırıya maruz kalanların ya da tanık olanların kendilerini ifade edebilecekleri bir güven ortamı ile şikâyetleri için etkili bir başvuru mekanizması oluşturmayı, cinsiyete dayalı ayrımcılık ve şiddet şikâyetlerini değerlendirerek etkili bir soruşturma yürütmeyi, cinsel taciz ve saldırı şikâyeti söz konusu olduğunda başvurucuya destek vermeyi ve başvurucuyu güçlendirmeyi amaçlar. Bu belge ile Mor Çatı, çalışma yaşamının ayrımcılık ve şiddetten uzak, eşit ve güvenli olduğunu taahhüt eder.

KAPSAM

Bu Politika Belgesi'nde yer alan ilkeler ve hedefler, Mor Çatı tarafından zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın benimsenmiştir. Ayrıca bu belge; yaş, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği/ifadesi, medeni durum dil, din, ırk, mezhep, ekonomik kazanç, engellilik, mesleki kıdem ile zaman ve mekân ayrımı gözetilmeksizin toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa, şiddete, cinsel tacize ve/veya saldırıya maruz kaldığını ya da maruz kalma tehlikesi altında olduğunu beyan eden Mor Çatı çalışanları, gönüllüleri, Mor Çatı tarafından dayanışma kurulan kadınlar, etkinlik katılımcıları ve Mor Çatı ile ilişkilenen herkesi kapsamaktadır. Mor Çatı çalışanları ve gönüllüleri hiçbir ayırım gözetilmeksizin bu belgenin bileşenidir ve aynı zamanda Mor Çatı sebebiyle bir araya gelinen veya iletişim kurulan tüm mekanlar, faaliyetler ve mesai saati dışında kalan zamanlar da kapsama dâhildir.

Mor Çatı, toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, şiddet, cinsel taciz ve/veya saldırı failinin Mor Çatı çalışanı ve gönüllüsü olması durumunda yürüteceği soruşturmayı bu belge ile beyan edilen ilkeler temelinde gerçekleştireceğini taahhüt eder.

Bu belge ile Mor Çatı, toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın, şiddetin, cinsel tacizin ve/veya saldırının hiçbir biçimde görmezden gelinmeyeceğini taahhüt eder ve bunlara maruz kaldığını veya tanık olduğunu düşünen kişileri başvuru konusunda gerekli adımları atmaya teşvik etmek ve bu tür iddialar ile başvurular söz konusu olduğunda çok yönlü destek ve güçlendirme mekanizması ile başvuru sahibinin talebi üzerine etkin soruşturma ve yaptırım süreci işletmek konusunda hazır ve kararlı olduğunu paylaşır.

Önleme, destek ve güçlendirme kapsamında toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, şiddet, cinsel taciz ve/veya saldırıya maruz kaldığını veya tanık olduğunu düşünen kişilere çok yönlü destek sağlanması ve başvuru sahibinin talebi üzerine etkin soruşturma ve yaptırım süreci işletme sorumluluğu Mor Çatı Etik Kurulu'ndadır.

DAYANAK

Bu düzenleme, başta Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi ve ILO 190 Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile Türk Ceza Kanunu ve diğer hukuk kaynakları ile şiddetle mücadeleyle ilişkin olarak uluslararası teamül hukukunda yerleşmiş ilkeler ve Mor Çatı ilkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Bu Politika Belgesi'nde geçen;

a.) Şiddet: Ev içinde ya da dışında olması fark etmeksizin, erkek egemenliğinden kaynaklı cinsiyet eşitsizliğini temelinde barındıran ve güç göstermek, öfke boşaltmak, kontrol etmek, cezalandırmak gibi amaçlarla gerçekleştirilen sistematik eylemlerdir. Kadına yönelik şiddet, yaş dil, din, eğitim, meslek ve sosyo-ekonomik durum ayırt etmeksizin gerçekleştirilen, ev içinde ya da dışında cinsiyeti sebebiyle kadına uygulanan sistemli şiddet davranışlarını içerir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile kadına yönelik şiddet arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Şiddete maruz kalmak kadınların korku, çaresizlik, güvensizlik gibi duygular içinde yaşamasına neden olabilir. Şiddetin Psikolojik, fiziksel, cinsel, ekonomik, dijital şiddet biçimlerinin tümü bu amaca yöneliktir.

- **Fiziksel şiddet;** Bedensel güç veya üstünlüğün kadınları kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla bir şiddet aracı olarak kullanılmasını ifade eden, fiziksel üstünlük kurarak, bedene temas ederek ya da eşya kullanarak uygulanabilen şiddet davranışıdır.

- **Cinsel şiddet;** Cinselliğin kadınları kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla bir şiddet aracı olarak kullanılmasını ifade eden, cinsellik görünümlü şiddet biçimlerinin tümünü (cinsel taciz, cinsel saldırı gibi) içeren bir şemsiye kavramdır.

Cinsel şiddet, kişinin onayı olmadan, rızası inşa edilerek (tehdit, ikna gibi yöntemlerle) veya onay gösteremeyeceği durumlarda (alkol, uyuşturucu etkisi altında, bedensel veya zihinsel/ruhsal olarak onay vermekte yetersiz kalabileceği durumlarda) katılmaya zorlandığı her türlü cinsel eylem ve hareketleri tanımlar. Cinsel şiddet bir güç eylemidir ve cinsellikle ilgisi yoktur. Kadınlar toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden doğan güç eşitsizliğinden kaynaklı, yaş, cinsiyet kimliği ya da cinsel yönelimi, etnik kökeni, sosyal statüsü fark etmeksizin cinsel şiddete maruz kalabilir.

- **Psikolojik şiddet;** Duygusal güç ve ihtiyaçların kadınları kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla bir şiddet aracı olarak kullanılmasını ifade eder.

- **Dijital şiddet;** İnternet ve sosyal medya araçları kullanılarak rahatsız edici veya istenmeyen, ayrımcı veya şiddet içeren davranışlardır. İzinsiz olarak kişinin fotoğraflarını paylaşmak veya bununla tehdit etmek, cinsel içerikli fotoğraf veya mesaj göndermek, başkasının sosyal medya hesaplarını kontrol etmek, sosyal medya aracılığıyla kişi üzerinde güç kullanmak örnekler arasındadır.

b.) Ayrımcılık: Yaş, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği/ifadesi, ırk, renk, dil, din, mezhep, felsefi, siyasi veya başka tür görüş, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen veya mülteci, sığınmacı veya benzeri statü gibi, herhangi bir temele dayalı olarak eşit davranma ilkesinin ihlaline neden olan her türlü davranıştır.

c.) Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık: Bir kişinin veya bir grubun cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği/ifadesi sebebiyle maruz kaldığı davranış ve tutumlardır.

d.) Homofobi: Eşcinsellere yönelik önyargı ve nefrettir. Eşcinselleri ve eşcinselliği aşağılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içerir.

e.) Transfobi: Trans şemsiyesi altındaki kimliklere yönelik önyargı ve nefreti ifade eder. Transları ve trans olmayı aşağılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içerir. Homofobi ve transfobi, nefret söylemi ve nefret suçları ile yakından ilişkilidir. Bireysel ve psikolojik bir korkudan ziyade, toplumsal hiyerarşilerden güç alan, o hiyerarşileri sürekli olarak yeniden üreten bir toplumsal olgudur.

f.) Mobbing: Çalışanı iş yerinde huzursuz etme, dışlama veya ihraç etme amacıyla uygulanan psikolojik baskılar olarak tanımlanır. Kişinin işini sabote etmek, hakkında dedikodu veya yanlış bilgiler yaymak, yokmuş gibi davranmak, gruptan izole etmek, e-postaya veya telefona rahatsız edici mesajlar bırakmak mobbing biçimleridir.

g.) Cinsel Taciz: Sözlü, fiziksel ya da posta veya elektronik haberleşme araçlarıyla gerçekleştirilen, onaya dayalı olmayan ve cinsel olarak rahatsız eden tavır ve davranışların tamamı cinsel tacizdir.

h.) Cinsel Saldırı: Kişinin bedeni üzerinde gerçekleştirilen ve onaya dayalı olmayan her tür davranışla (dokunma, sarılma, elleme vb.) cinsel dokunulmazlığı ihlal edilmesi cinsel saldırıdır.

i.) Onay: Kişinin kendisine yöneltilen bir söylem ya da eyleme karşın söz, tutum veya davranışa içkin ve etkin biçimde izin vermiş olmasıdır. Onayın varlığından, kişinin cinsel söylemi ve/veya eylemi yaşamak istediğini yalnızca özgür iradesi ile sözlü ifade yoluyla belirttiği durumda söz edilebilir. Bir kere onay verilmiş olması onayın sürdüğü anlamına gelmez, onay her zaman geri alınabilir. Unvan ve/veya mevki kullanılarak fiziksel ve/veya psikolojik güç kullanımı, tehdit, korku, baskı altına alma, gözdağı verme, hile ve kandırma ile alınan izin ya da sessiz kalma onay olarak kabul edilemez.

- **Rıza inşası;** kişinin onay vermediği herhangi bir cinsel davranıştaki “hayır”ı, “evet”e çevirmek için kullanılan ve fiziksel zorlama içermeyen ısrar, manipülasyon, duygusal tehditler, ikna süreçleri (örneğin; hediyeler, maddi destek, ikram ve güvenceler), duygusal baskı, kişiye kendisini suçlu hissettirme ve benzeri yöntemlerin kullanılmasıdır.

k.) Başvurucu: Cinsel tacize ve/veya saldırıya maruz kaldığı veya tanık olduğu iddiasıyla Mor Çatı Etik Kurulu’na başvuran kişidir.

l.) Tanık: Cinsel taciz veya saldırı teşkil edebilecek olayın taraflarından biri olmayıp, söz konusu olay hakkında herhangi bir yolla doğrudan bilgi sahibi olan kişiyi ifade eder.

İLKELER VE PROSEDÜRLER

Mor Çatı çalışanları ve gönüllüleri Mor Çatı tarafından yapılacak olan her türlü soruşturma konusunda işbirliği yapmalı ve ilgili soruşturmaya dair kayıtları korumalıdır.

Anonim e-posta hesabını takip etmekle yükümlü yapı Etik Kurul’dur. Herhangi bir cinsel taciz ve/veya saldırı durumunun tespiti halinde sürecin izlenmesi Etik Kurul tarafından devralınır. Bu politikaya uygun olmayan herhangi bir şeyden şüphelenen çalışanlar, gönüllüler, Mor Çatı’nın dayanışma içinde olduğu kadınlar, etkinlik katılımcıları ve Mor Çatı ile ilişkisi olan herkesin Etik Kurula doğrudan iletilmek üzere oluşturulan anonim e-posta adresi (etik@morcati.org.tr) üzerinden bildirimde bulunması beklenmektedir. Bunun dışında kolektife, yönetim kuruluna ya da

başka bir kanaldan gelen herhangi bir bildirim doğrudan Etik Kurula iletilir. Etik Kurul üyeleri yönetim kurulu, denetim kurulu ve kolektiften yalnızca birine üye olan kişilerden oluşur.

a.) Gizlilik İlkesi

Cinsel taciz ve saldırı iddiaları ile ilgili tüm süreçlerde, Mor Çatı Etik Kurulu, tarafları ve tanıkları korumak amacıyla gizlilik ilkesine uygun davranır. Bu politika belgesinden sorumlu tüm gönüllüler, her aşamada tarafların ve tanıkların kimliklerinin diğer kişilere karşı gizliliğinin sağlanmasını ve güvenliğinin tehlikeye düşürülmesinin engellenmesini güvence altına alır. Gizlilik ilkesi gereği sadece gerekli bilgiler ilgili kişilerle paylaşılır.

b.) Gönüllülük ilkesi

Başvuruda ve sürecin ilerlemesinde gönüllülük esastır. Başvurucu tüm destek mekanizmaları konusunda bilgilendirilir. Bununla birlikte, bu mekanizmalardan herhangi birine başvurmak isteyip istemediğine kendisi karar verir. Başvurucunun talebi olmadan ara buluculuk yapılamaz, hiçbir işlem başlatılamaz, başlatılmış olan işlemler durdurulamaz veya geri çekilemez ya da işlemlere ara verilemez.

c.) Tarafsızlık İlkesi

Aleyhinde şikâyetle bulunulan kişiyle yakınlığı bulunan kişiler şiddet, cinsel taciz, cinsel saldırı ve/veya ayrımcılık iddialarına ilişkin yürütülen süreçte yer alamaz. Mor Çatı Etik Kurulu üyelerinden birinin böyle bir yakınlığı olması halinde konuyla ilgili görüşmelere katılamaz ve süreçte yer alamaz.

d.) Hızlı Destek Sunma ve Özen Yükümlülüğü

Mor Çatı Etik Kurulu; cinsiyete dayalı ayrımcılık, şiddet, cinsel taciz ve/veya saldırı iddiaları karşısında vakit kaybetmeksizin harekete geçer. Süreç boyunca, Mor Çatı, başvuru sahiplerini psikolojik, hukuki ve benzeri destek mekanizmaları konusunda bilgilendirir, etkin ve özenli bir şekilde yönlendirme yapar; başvuru sahibinin yaşadığı şiddet deneyimini yeniden anlatarak etkilenmesini önleme konusunda gerekli dikkat ve özeni gösterir. Ayrıca tüm tarafların insan onurunu ve güven duygusunu zedeleyebilecek her türlü davranıştan kaçınmak ve bu tür davranışların ortaya çıkmasını önlemek hususlarında da gereken dikkat ve özen gösterilir. Destek sürecinde taraflara zarar verebilecek yargılayıcı ve suçlayıcı söz, davranış, tavır ve imalardan kaçınılır.

E-posta ya da kolektif veya yönetim kuruluna iletilmesi yoluyla iletilen tüm bildirimler Etik Kurul tarafından incelenir. Etik Kurul bildirim ulaştığı tarihten itibaren 2 hafta içinde belge ve delilleri toplar ve kişinin savunması alır. Etik Kurul belge ve delillerin toplanması ve kişinin savunmasının alınması sonrasında en fazla 2 hafta içinde karar verir ve görüşünü yönetim kuruluna bildirilir.

Değerlendirmenin sağlıklı ve yeterli veriye dayanarak yapılması için gerekli durumlarda süre uzatılabilir. Sürecin uzaması durumunda gerekçesi ve yeni takvim taraflara bildirilir.

Etik kurul, bildirim niteliğine uygun olarak ihtiyaç görürse dışardan uzman kişilerin görüşlerine başvurabilir.

Soruşturmalarda elde edilen tüm bulgular yazılı olarak belgelendirilmelidir. Soruşturmalarda görevi kötüye kullanma tespit edilirse hazırlanan raporda bu durumun nasıl ele alınması gerektiğine ve ileride tekrar etmesini önleyecek tedbirleri de tavsiyeler de içermelidir.

Etik kurul soruşturma sürecinin akabinde önerilerini Yönetim Kurulu'na bildirmelidir. Yönetim Kurulu yapılan önerilerle beraber karar vermek üzere gerekli aksiyonu hızlıca almakla yükümlüdür. Etik kurul, ilgili soruşturmalara dair ilgili kişilere düzenli olarak bildirim ve güncelleme yapmakla yükümlüdür.

h.) Beyanın Esas Alınması İlkesi ve Delillendirme

Başvuruların kabulü ve başvurucuya destek sağlanması için başvurucunun beyanı esas alınır. Cinsel taciz ve saldırı gibi fiillerde, beyan haricinde kanıt olmayabileceği bilgisiyle, başka şekilde kanıtlaması beklenmez.

İdarî ve adlî soruşturma süreçlerinde beyanın yetersiz delil görülmesi ve oluşabilecek şüphe sebebiyle, başvurucuyu uygun hukuk mevzuatına göre bilgilendirmek Mor Çatı Etik Kurulu'nun sorumluluğundadır.

Bu politika belgesi 14.06.2022 tarihli Yönetim Kurulu kararıyla yürürlüğe girmiştir. Belge iki yılda bir değerlendirmeye alınarak güncellenir.

GÜNCELLEME TABLOSU

Revizyon No	Kabul/Gözden Geçirme Tarihi (Yönetim Kurulu Karar Tarihi)
0	14.06.2022
0	02.01.2024
0	08.07.2024

0	30.12.2024
---	------------